

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 320-01-6/2020/5 EPA 1280-VIII
Ljubljana, 9. 9. 2020

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F in 81/18-odl. US) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15 in 55/20) sprejela naslednje

M N E N J E

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o rudarstvu (ZRuD-1D) – skrajšani postopek

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na 50. seji 7. septembra 2020 obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o rudarstvu (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisano Natašo Sukić.

Komisija **podpira** predlog zakona.

V uvodni obrazložitvi predloga zakona je poslanka Državnega zbora Nataša Sukić pojasnila, da se z dopolnitvijo zakona želi onemogočiti pridobitev dovoljenja za raziskovanje in rudarsko pravico za izkoriščanje ogljikovodikov z metodo frackinga oz. hidravličnega lomljenja. Gre za postopek lomljenja kamnin z vbrizgavanjem vode in kemikalij pod velikim pritiskom v vrtime, kjer se s konvencionalnimi metodami ogljikovodikov ne da več črpati. Tehnologija hidravličnega lomljenja kamnin ima škodljive posledice na okolje in zdravje ljudi (onesnaženje podtalnice in pitne vode s strupenimi snovmi, degradacija okolja, potresni sunki), kar so prepoznale številne države, ki so že prepovedale ali delno prepovedale tovrsten način pridobivanja fosilnih goriv (npr. Francija, Irska, Velika Britanija, Bolgarija, delno Nemčija). Predlog zakona je v luči zavez iz Pariškega podnebnega sporazuma in usmeritev EU glede zmanjševanja porabe fosilnih goriv.

Kot pojasnjuje predstavnica predlagatelja zakona, je možno komercialno zanimivo nahajališče zemeljskega plina v Petišovcih, ki je v bližini Nature 2000. Britansko podjetje Ascent Reosurces je sprva želelo na tem območju izvajati fracking brez izvedbe presoje vplivov na okolje, kar je upravno sodišče preprečilo, to pa je povzročilo zelo agresiven odziv omenjene britanske korporacije (vključno z grožnjami in pritiski na nekdanjega ministra za okolje ter zaposlene na Agenciji za okolje). Dodatno predlagateljica zakona opozarja, da bi bila količina na tak način pridobljenega zemeljskega plina premajhna, da bi zadoščala za samooskrbo države s tem energentom, poleg tega državi ne prinaša ekonomske koristi, saj bi 90% vseh prihodkov prejela navedena britanska korporacija. Zaenkrat je izvajanje frackinga v Petišovcih odloženo, a za trajno preprečitev tovrstnega škodljivega načina pridobivanja zemeljskega plina v Sloveniji ga je treba zakonsko prepovedati.

Komisija je bila seznanjena z mnenjem Vlade, ki v tej fazi predloga zakona ne podpira, saj Ministrstvo za infrastrukturo že pripravlja novelo Zakona o rudarstvu, ki bo v okviru celovitejše prenove zakona odpravila pomanjkljivosti veljavnega zakona na področju pravnega položaja imetnikov obstoječih rudarskih pravic za izkoriščanje mineralnih surovin in izboljšala sistemsko ureditev za učinkovitejše upravljanje z mineralnimi surovinami. Vlada zagovarja celosten pristop, pri čemer napoveduje, da bo predlog skupine poslank in poslancev proučila in vključila v svoj predlog zakona. V dodatnem pojasnilu predstavnika Ministrstva za infrastrukturo je bilo opozorjeno, da zgolj dopolnitev 6. člena veljavnega zakona ne zadošča, saj so postopki različni glede na vrsto kamnin. Strinjati se je moč z argumenti predlagatelja za sistemsko ureditev prepovedi pridobivanja ogljikovodikov z metodo fracking oz. okoljsko nesprejemljivim postopkom, je pa problematična predlagana retroaktivnost, saj so postopki britanske korporacije v teku in bi lahko tovrstna prepoved sprožila njeno tožbo zoper Slovenijo. Pri tem je predstavnik Ministrstva za infrastrukturo dodatno opozoril, da bi sprejem predloga zakona glede na prehodno določbo imel finančne posledice za državo, saj ima podjetje Ascent Reosurces rudarsko pravico za črpanje zemeljskega plina, ki se izteče 2023, pri čemer koncesijska pogodba ne omejuje nobene tehnologije črpanja zemeljskega plina.

Glede na mnenje Vlade, da bi se poslanski predlog zakona vključil v vladni predlog zakona, ki je še v nastajanju, predstavnica predlagatelja zakona opozarja, da je treba čim prej prepovedati za okolje in zdravje ljudi škodljiv način pridobivanja zemeljskega plina in ne smemo odlašati s sprejemom zakonske prepovedi izvajanja frackinga. Podjetje Ascent Reosurces je takoj po razveljavitvi okoljevarstvenega dovoljenja ponovno vložilo vlogo in je zdaj le vprašanje časa, kdaj bo zaključena presoja vplivov na okolje. Če pravočasno ne preprečimo možnosti izvajanja frackinga, bodo po besedah predstavnice predlagatelja zakona okoljske posledice neizmerljive, prav tako bodo finančne posledice mnogo večje od morebitnih posledic tožbe podjetja Ascent Reosurces.

Komisija meni, da je skrajni čas, da Slovenija sledi državam, ki so prepovedale fracking, ki je znanstveno dokazano škodljiv za okolje in zdravje ljudi. Prepoved pridobivanja ogljikovodikov z metodo frackinga je tudi v luči mednarodnih okoljskih zavez glede zmanjševanja emisij toplogrednih plinov.

Komisija se ne more strinjati, da je treba počakati na celovitejšo prenovo zakona, ki ga Vlada oz. resorno ministrstvo načrtuje predložiti v zakonodajni postopek do konca letošnjega leta. Predlog zakona skupine poslank in poslancev ureja pomembno okoljsko vprašanje s pomembnimi posledicami za zdravje ljudi in življenjskega okolja, ki zahteva čimprejšnjo zakonsko ureditev. Pri tem komisija poudarja, da Slovenija ne more biti poligon za aktivnosti, ki jih drugje opuščajo in prinašajo ekonomske koristi zgolj multinacionalkam.

Komisija ocenjuje, da se lahko odprta pravna vprašanja glede predlagane retroaktivnosti rešijo v okviru nadaljnje obravnave predloga zakona.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Bojan Režun.

Sekretarka
Meta Štembal, l.r.

Predsednik
Dušan Strnad, l.r.